EESTI PÄEVA-LEHT

ESTNISKA DAGBLADET

12. aastakäik
Toimetaja Juhan Kokla
Vastutav väljaandja (amsv. utg.) Hans Schöler

Peatoimetus ja talitus:
EESTI MAJAS, Stockholmis, sissekäik, Koeksgränd 3
Aadress: Box 16220
103 26 Stockholm 16
Telefon: 21 84 46

Toimetus Eskilstunas:
Toimetaja Jüri Aus
Aadr.: Eesti Päevaleht, Box 120, 631 02 Eskilstuna. Tel.: 016/14 71 72
Tellimispostgiro nr. 28650

Tellimishinnad:
Aasta ..... kr. 14/–
Termin (4 kuud) ..... kr. 5/–
Kuu ..... kr. 1/–

Kuulutusehind 75 öörі mm.
Arikuulutused 1 kroon mm.
Eskilstuna-Kurirens Tryckeri AB
Eskilstuna 1970

Eskilstuna-Kuriren

Upplaga C — Teisipäeval, 12. mail 1970 — Nr. 107 (3391)

Vene koeksistentsi perioodid Poliitika põhisiht ei muutu

Koeksistentsi probleem selgab küsimuses, kas praegusaja diktaatuutid ja demokraatlad võivad rahulikult kõrvuti elada? Sellele küsimusele ei saa vastata jaatavalt, kuna diktatuuride juures ei saa kunagi praegusmiselt sellest, et kommunistlikku ideoloogia järgi kuulub tulevik, kommunistidele ja et ükski juhtiv poliitiline tegelane enamlaste seast pole seni seda sihti eitanud. Pealegi näitab praktiline igapäevane poliitiline elu, et imperialism ja kolonialism eksisteerivad edasi, seekord aga kommunistlikus leeris.

Fakt, et N. Liit alatasa kinnitab oma valmisolekut rahus elada läänega, pole veel mingitki tõendike, et ta seda ka tegelikult tahab. Koeksistentsi fraasi kasutatakse aga seepärast nii tihti ja heameelega, et lääne tahetakse uskuda Moskva hesse mõtlesse ja et lääner võib rääkida ja kirjutada, mida süda soovib, üksnii tsensuur ei tee selleks takistusi, nagu see on kombeks idabloki riikides.

Siiveitsi Ida-Instituudi poolt väljaantavas ajakirjas "Zeitbild" vaatleb selle toimetaja Peter Sagen kokkistemsi küsimust, nagu seda on N. Liidus saatate jooksul käsitatud, pikemas töös "Sinn und Grenzen sowjetischer Koexistenzpolitik". (Nõukogude koeksistentspolitika mõte ja piirid). Alul põhjenes enamlaste juhtkonna vaade arvamusele, et vene revolutsioon üksi ei suuda muuta maailma korda soovitud suunas ja et maailmarevolutsioon on vajalik ning tulemas. Sel epohhil oldi kindel, et "kapitalism" ja enamlus kunagi ei saa elada kõrvuti, et üks neist peab alla jäämа.

Tegelik elu läks teist teed. N. Liit jäi püsima, samuti teda ümbritsevad "kapitalistlikud" riigid. Loodeti vaid sellele, et sarnane olukord ei kesta kaua ja et "kapitalism" on sunniitud peatselt alla andma. N. Liidu juhtkond oli veendunud, et ta püsib alnult tänu "kapitalistlike riikide" nõrkusele, kes ei saa teda hävitada. Teiselt poolt võlgnes liiga tiinu N. Liidu nõrkusele, kes ei suutnud läbi viia maailmarevolutsiooni vastamata mitmekordsetele kaitsetele selicks.

Kreml sai tegelikust olukorrast siiski nutu aru ja tahtas vastavalt sellele, Kõigepealt muudeti N. Liidu tegevuskava. Et läbi viia maailmarevolutsiooni, tuli luua tugev baas. Selleks oli vaja tugevdada Venemaad.

Hakati peatähtsu penema riigi majanduslikule üleseihitamisele. Pikk süda ja talle järgnenud kodusõda olid N. Liitu võtsati nõrgestanud. Tõotus seisja nõrkadel jalgadel, tapugad streikisid, vähemusrahvastus oli sootuks sõõku jäänud, Majanduse uuesti kõikuvalaskmiseks vajas Moskva kui N. Liidu jõud on nii tugev, et tunginvalt läähe ahi. Tänu osavale diplomaatiale suudeti luua sõdemeid Inglismaega ja sõlmida tennees kaubaleping, samuti normaliseerida vahekord Saksaga. Rapallos sõlmitud kokkuleppe abil. Müüde juhay Kremlenpingus Inglismaga loobuda igasugusest propagandast Inglismaal.

Selles lepingus kasutati ka esmakordselt sõna "koeksistents". Sellega oli algus tehtud vaherahu sõlmimiseks "kapitalismi" ja bolshevismi vahel.

Stalin oli muide see, kes teoreetiliselt põhjendas uut kursi. Ta seletas, et kommunism olevat alles siis võimeline astuma kapitalismi asemele, kui N. Liidu jõud on nii tugev, et ta saab murda taaskaalu läänе ja ida vahel. Seni kui kestab taaskaal, peab kestma rahuliku koostöö epohh kahe süsteemi vahel. Kui vissastakute tagajärjel N. Liidu majanduslik jõud ja sellega sõltumatus läänest kasva, kahanes enamlaste väliskaubandus, mis kuni 1932 nätas alalist tõusu. Sellega oli koeksistentsi esimene period, mis oli tõrgitud N. Liidu majandusliikust nõrkusest, lõppenud.

Mussolini tõus Italias ja Hitleri võimuletulek Saksas ennutsid üldise poliitilise pildi. Moskva ei oinud põhimõtteliselt seja vastu. kuid Stalin

Järg. lhk. 2.

Protest eesti keele väljajätmise plaani vastu Uppsala ülik.

Uppsala Eesti Ülioõpilaskond on protesterinud ülikoolide kantsleri ees eesti keele diskrimineerimise pärast. Protesti põhjuseks on kantsleri negatiivne suhtumine eesti keelde seoses uue õppeplaani kinnitamisega.

Eesti keele lektoriks Uppsala ülikoolis on praegu dotsent Valter Tauli, kes õppetöösendeid täitnud alates 1962. a. Varem õpetas eesti keelt prof. Andrus Saareste.

Käesoleval semestril õpib eesti keelt 16 eesti ülioõpilast, kellede tase on üsna erinev. Kui eesti keele õpetamise võimalusi vähendatakse, tähendab ese meie "emakeelse kõrgema hariduse taotlejatele surmalõõki", üteldakse muuhulgas Uppsala Eesti Ülioõpilaskonna küllaltki ärevas protestis.

Uppsala ülikooli Soome-Ungri Instituudi poolt prof. Bo Wickmani, soome keele lektor dotsent Sakari Vapaasalo ja lapi keele lektor Hansegärdi toetusel esitati möödunud sügisel ettepanek ueks õppeplaanika.

Ettepanekus oli eesti keelele antud võrdne seisund teiste soome-ugri keeltega, mis tähendas muuhulgas, et eesti keel oleks kuuulnud eksamiainete hulka.

Senini on eesti keel olnud n.ö. vaesiapse osas: ainult professor B. Wickmani erakordse vastutuleku abil on võimalik olnud emakeel! eksamiaineks saada, vahetades ta lapi keele vastu. Uus ettepanek oleks seega tõstnuduvält eesti keele seisundit tugevdanud.

Ülikoolide kantsler on asunud aga seisukohale, et pitsaks, kui õpitakse vaid soome, ungari ja lapi keeli!

U. E. Ülioõpilaskond sai kantsleri kavatsusist teada Soome-Ungari Instituudi kaudu, kus üks eesti ülioõpilane on kolleegiumi liikmeks. Ülioõpilaskonna juhatus arutas olukorda erakorralisel koosolekul 22. aprillil ja otsustas koheselt saata märgukirja kantslerile eesti keele seisundi asjus.

Märgukirjas avaldab ülioõpilaskond sügavat pettimust ja põhjendatust hirmu emakeelse kõrgema hariduse saavutamisel lähemas talevikus, kui kantsler oma seisukohta ei muuda.

Kui dots. Valter Tauli läheb pensionile, ei kavatse ülikoolide kantsler eesti keele lektoraati uuendada.

Praegune Riia. Hävinemud Peetri kiriku torni on alles nüüd asutud restaureerima. Riia sihuett saab endise nägu.

Meenutusi eesti algkooli käikuminekust Göteborgis

Sügis 1959. Suurte pingutuste, asjaajamiste ja sõa-sõna poordumiste ning Eesti Komitee järeljätmata nõudluste järgi sai lõpuks teoks Göteborgi Eesti Algkool. Loodetud 3 klassi asemel lubati Koolide Ülemvalitsuse poolt sõlastada ainult ühe, 1-se klassiga, tingimusel, et õpilaste arv pidi olema 16, mitte vähem. Tuligi siis kokku 16-liikmeline mudilaspere 20-daks augustiks, mil kool tegelikult tööd algas.

Kooliruumi saime Nordhemi kooli, Göteborgi kauniima pargi Slottskogeni lähedal. Maja ise sam kõrgel mäe otsas, troppidest üles 128 astet minna. Kõrge tellisteit ehitus. 40 a. vana, valisell ainge, nagu kindlus või kloster, siseõuega, mis kahelt poolt kõrge müüriga piiratud. Väljelt rõõmsat muljet ei jätnud. Sees kihas aga elav, rõõmus õpilaspere ja väga sõbralikud rootahist kolleegid, kooli rektor Allan Stenseld. Sellesse perre liitusime nüüd ka meie, 16 õpilast (11 poissi ja 5 tüdrukut) ja mina ainsa eesti õpetajana.

Esimesel päeval oli ka kõik lastevanemad kohal, et näha ja lastele näidata, kuhu nende koolitee pidi edespidi suunduma. Algasime palvega, mille pidas praost M. Ots. Kohal oli ka meie kooli ems, nimetaksin teda nii, pr. E. Kägi, kelle suured teened Göteborgi Eesti Algkooli loomisel ja kes ühtki vaeva pole paljuks pannud kooli heaks töötamisel.

See oli suur päev, suur saavutus ja suur sündmus Göteborgi rahvusvõlkult meelestatud eestlaskonnale eesti õppekeelega kool! See pidi ju kindlustama ja säilitama nende mudilaste emakeele, eesti keele ja mõttekatsimineku Eestilel!

See oli endalegi suur sündmuseks, kuna oiin kauemat aega eemal olnud korralisest õppetööst, töötades vaid täienduskooli gruppidega, mis ainult osalisell asendasid armaksasaanud töölaa. Jälgisin hoolega õpetööd rootsi klassides, kuhu Nordhemi õpetajad lahkesti lubasid kuulama. Vaatama minna, oriesin pende õppeprasmatuid ja metoode, tutvusin tunnikavaga ja palusin mitmesuguseid vajalikke andmeid hr. Steleldilt, millest ta kunagi ei keeldunud. Eesti oras probleeme ei olnud, tuli alata vana, tuttavat teed.

Lapsukesed olid vaga armsad. Kõnelesid korralikku eesti keelt, ja nis mulle eriti on meelde jäänud, oli see, et nad olid rahvusliikult mrelestatud juba kodunt tulles. Olles jälginud selle klassi arengut nüüd, kus nad kõik juba rootsi koolides, olen näinud-kuulnud, et nad on skautide-gaidide ridades, laulukooris, eesti leeris j.m. ega ole mele eesti nimele hähi teinud. Selle üle on mul suur roõm.

Lastevanemad olid igati abiks meie kooli jutures, kus aga vaja, keegi ei selmud ära, kas koolipeo või jõulupuu korraldamisel, ühistel nõupidamistel j.m. Eriti pean alla krüpsutama seda ahi, mida ooitassi pr. Merelaid ja hr. J. Ahas, aidates kuude viisi lapsi kooli saata, kuna kaugused olid küllaltki suured viiskeste laste kohta.

Kooliõõ kulges sujuvalt, lapsed harjusid peegi olukorraga, ammutades teadmisi emakeeles rootskeelsetest õpperaamatutest. Saime kohe ka kõigi õpilastele ettenähtud soodustuste osalesteks: prisesidud, pri lõunasöök, arstiabi, hambaravi, pri õppematerjal jne. Tundsime endid täieõiguslikena ja samaväärseina

Järg. lhk. 2.

Martin Pommeri haual ütles Koitjärve sihtasutuse poolt järelhüüde Heino Riomar ja asetas pärja, mida hoiab Juhan Henning ja mis on valmistatud Koitjärve taimedest. (EPL-foto Kopler)

Martin Pommer saadeti viimsele puhkepaigale

GOTEBORG (EPL) — Laupäeval, 2. mail toimus insener Martin Pommeri muidusängitamine Kvibergi kalmistul Göteborgis. Matusetalitus, millie pidas õpetaja Jaan Rebane Karlstadist, leidis aset Kvibergi Helga Korsets Kapell'is, kuhu oli kogunenud rohkesti lahkumu sõpru, tutavaid ja tema kaasteölisi selts-tõõnsil. Esindatud oli samuti tema töökoha Asea juhtkond ja teenistujad.

Kirstu ümbrus altari ees oli täidetud eesti trikoloori-värviliõ linte kandvate pärgadega, kuna kirstu kaant kattis suur sini-valgete õitega lillekimp.

Leinatalitus algas lauluga "Ma olen võitu saanud" Õpetaja Rebane, ise Martin Pommeriga vahel kodumaal sageli kokku puutunud, avedis oma juttuse aluseks apostel Paulusi sõnad: "Ma olen head võitlemist võidelnud, sest ma olen oma teeku kõnni pidanud".

"Meil on kaks usku," ütles õpetaja. "Üks lähendase ja usk oma skodumaase. Viimane tingis meilt suurte ülesannete täitmist. Sellest tuust on Martin Pommer kinni pidanud ja vastavalt ka toiminud.

Edasi kõneles op. Rebane oma kokkupuutumistest Pommeriga. Audrus, kus ta omas suurt usaldust kõgi valiraliva poolt. Iseloomustades lahkumu seltskondlikku aktiivsust pagulusses, tõstis õpetaja eesti eelle Pommeri teperset jõuse Göteborgi Eesti Seltsi, Eesti Maja ja Eesti Laenuühisühisusega.

Talitus kabelis lõppes lauluga "Mu elu Kristus ise". Järelehüüded toimusid kalmistul, mida soodustas kauniis pakesepaistelne ilm, esimese selle ne käesoleval kevadel. Järelehüüded laususid : Evald Lilleste — Göteborgi Eesti Selts, Elmar Aibast — E. E. E. Esindus ja Esinduse Göteborgi Üldkogu, Harald Uusmiis — E. S Göteborgi Eesti Maja, Jaan Savicky — Koostöö Keskus, Ado Irval — Borås Juunikomitee, Arvo Palmiste — Alingsås Eesti Selts, Heino Riomar — Koitjärve Sihtasutus, Hartwig Ehsen — Eesti Maja Klubi, Verner Lilleste — E. S. lasteaiavekoha "Valgevanna", Arnold Ojari — E. S. brühdiring, pr. Suu — E. S. Naisering, Juhan Henning — Ühing Eesti Pensionärid Göteborgis. Aeg-ajalt kõneles poolt ütles järelehüüde ins. R. Maria.

Järnges õpetaja lõikas palvus ja lauli "Kalis, kallis Issa kätt". Peterburgi koosvihlemine toimus Eesti Majas, kus lahkunut rõõmsatel sõnavõtudel elegu op. Jaan Rebane, Eesti Seltsi praegune esimees Evald Lilleste ja Ado Paiste.

Koolipidu ja aastapäev Göteborgi eesti koolis

GÖTEBORG (EPL) — See ei ole tavaline koolitund, kus loetakse, rehkendatakse, lauldakse või täidetakse muud ettekirjutatud kava. Aga see on siiski üks ettevalmistustunde. Ettevalmistus näidendi proovi ja kavade joonistamisega lähenevaks koolipeeks, mis toimub neljapühi teisel päeval, 18. mail algusega kell 18 Gamlestadi Medborgarhus'is, Bragatan 11.

Koolijuhataja Eero Tarjus on võtnud ise asja tehtavaks, on valinud sobiva kolmevaatuslikku näitemängu ja toimib nüüd näitejuhina, ja sellise päevusega pealegi, nagu oleks ta aina seda tööd teinudki. Näitemängu nimi on "Nõiutud ringile" ja seal on nõid oma poistega, kes on tõmmanud ringi, kuhu sattunuil on raske leida väljapääsu. Kuidas õde ja vend sinna satuvad ja kuidas nad sealt lõppeks välja pääsevad — kõik see selgub alles peol. Siis selgub, teadagi, ka näidendi idee. Aga selle peab iga piduline ise leidma.

Tegelasi näidendis on rohkesti. Nagu juba öeldud, on nõid ja tema poisid-paharetid, on nõiutud ringi sattunud õde-venda, ja siis on Murueit oma tütardega ja jänesemand oma järglastega. Tegevus leiab aset metsas. Kuidas see mets ja nõiahõlit välja näevad, see selgub ka alles peol, kui onu Arnold Sirkeli dekoratsioonid on kohale pandud nii, nagu nad peavad olema.

Kui mõnele, kes Göteborgi Eesti Algkooli pidudest on varem osa võtnud, mainitud näitemäng kuidagi tuttav tundub, siis meenub talle vahest ka, et seda on kord varemgi mängitud. Sama kooli peol, mitu aastat tagasi. Aga ega sest midagi. Nüüd on uued "näitlejad", ja see on ju "vana komme", et üht näidendit mängitakse aeg-ajalt jälle uuesti. Võib julgesti öelda, et näiteks Eduard Vilde "Pisuhänd" on enam kui tuhat korda laval olnud.

Aga "Nõiutud ringis" ei ole ainukesi nellpühlaegse koolipeo kavas. On ka veel teine — mitte küll täiesti näidend —, aga siiski osa näidendist. See on lugu kahe tegelasega, "Karjase kauplemine" mis on võetud August Kitzbergi näidendist "Pungs-Mart ja Uba-Faarel". Talupereemes ja saunaeit, kaks hästikujundatud ja huvitavat maatüüpi, viivad vaatleja kaugesse eesti minevikku, kui kevadeti "tehti kaupa" karjase saamiseks suveks.

Ja siis on kavas veel laste sõnalismuusikalisi ettekandeid, milledes kajastuvad kevad ja emadepäev. Sest ka emadele ning emadepäevale saab osaks tähelepanu ja austus sel koolipeol.

Peetakse ka päevakohane kõne. Ei, mitte üksnes päevakohane, vaid samal ajal ka aastakohane kõne, kuna kevadpeoga märgistatakse ühtlasi Göteborgi Eesti Algkooli 16-ndat aastapäeva. Kõnelema on palutud Eesti Komitee Koolitoimkonna esimees Heinrich Mark, kes on selleks ka lahkesti oma nõusoleku andnud. Lisada oleks seejuures, et aastapäeva rõhutatum tähistamine toimub kooli lõpuaktusel hiljem, aga seekordnegi märgistamine on kõigiti omal kohal.

Koolipidude einelaud, nagu piduliseed teavad, on ühtlasi alati kõikide, ka kõige nõudlikumategi, soove rahuldav. Varaasem kvaliteet on kohustuitav tundub, siis meenub talle vahest ka, et seda on kord varemgi mängitud. Sama kooli peol, mitu aastat tagasi. Aga ega sest midagi. Nüüd on uued "näitlejad", ja see on ju "vana komme", et üht näidendit mängitakse aeg-ajalt jälle uuesti. Võib julgesti öelda, et näiteks Eduard Vilde "Pisuhänd" on enam kui tuhat korda laval olnud.

Aga "Nõiutud ringis" ei ole ainukesi nellpühlaegse koolipeo kavas. On ka veel teine — mitte küll täiesti näidend —, aga siiski osa näidendist. See on lugu kahe tegelasega, "Karjase kauplemine" mis on võetud August Kitzbergi näidendist "Pungs-Mart ja Uba-Faarel". Talupereemes ja saunaeit, kaks hästikujundatud ja huvitavat maatüüpi, viivad vaatleja kaugesse eesti minevikku, kui kevadeti "tehti kaupa" karjase saamiseks suveks.

Ja siis on kavas veel laste sõnalismuusikalisi ettekandeid, milledes kajastuvad kevad ja emadepäev. Sest ka emadele ning emadepäevale saab osaks tähelepanu ja austus sel koolipeol.

Peetakse ka päevakohane kõne. Ei, mitte üksnes päevakohane, vaid samal ajal ka aastakohane kõne, kuna kevadpeoga märgistatakse ühtlasi Göteborgi Eesti Algkooli 16-ndat aastapäeva. Kõnelema on palutud Eesti Komitee Koolitoimkonna esimees Heinrich Mark, kes on selleks ka lahkesti oma nõusoleku andnud. Lisada oleks seejuures, et aastapäeva rõhutatum tähistamine toimub kooli lõpuaktusel hiljem, aga seekordnegi märgistamine on kõigiti omal kohal.

Koolipidude einelaud, nagu piduliseed teavad, on ühtlasi alati kõikide, ka kõige nõudlikumategi, soove rahuldav. Varaasem kvaliteet on kohustuitav — ja seda järgivad lastevanemad selgi korral. Ei puudu ka rikkalike võituldega loterii ja tombola.

Ning peo sisetulek? Sellega ongi juba arvestatud. See läheb eelseisvate ekskursioonide, kuluide katteks. Kuues klass sõidab traditsioonikohaselt Lübbekisse ja Hamburgi, kuna nooremad klassid sõirduvad Norrköpingi lähedal olevasse Kolmårdeni, et külastada sealset loomaaeda.

Göteborgi Eesti Algkooli suurimaks rõõmuks enne kooliõõ lõppu oleks, et tema kevadine ettevõtmine mainitud peo näol tooks kokku rohkesti publikut. Seda soovi õigustavad kolm komponenti: kevadpidu, emadepäev ja aastapäev.

Arvi

Näidendi "Nõiutud ringis" tegelased. Vasakult: 1. rida — Jaan Korpe, Taavi Tuula, Peeter Andreksen, Jüri Siimägi, Ove Nilsson ja Mihkel Laks. 2. rida — Vello Hansen, Helle Seimre, Maret Soomägi, Laine Kaar, Anneli Soppi, Riina Ojasoo, Liisbet Nilsson ja Anu Holmasaari. 3. rida — Kenn Kriisa, Eva Fokseppp, Leena Talvend, Hiie Tahvonen, Meriks Merciaid (EPL-foto O. Kopler).

EPL 12. mail 1970

Vene UNO-poliitika

Ajakirja "ABN-Correspondence" värskemas numbris analüüsib Kanada Senati liige Paul Yuzyk pikemas artiklis Vene poliitikat Liitunud Rahvaste Organisatsioonis. Sissejuhatavasti märgib autor, et kui "Nõukogude kommunismilt" võetakse tema mask, siis paistab reaalne Vene imperialismi paljas nägu. Vene punavägi alistas uuesti kõik mitte-vene rahvad, kes olid tsaaride Venemaast lahku löönud ja omad iseseisvad riigid loonud pärast Esimest maailmasõda. Vene imperialismi ja kolonialismi teine laine tõusis Teise maailmasõja algul, ujutades punaarmega ile Balti riigid. Kolmas laine pärast seda sõda rajas Nõukogude sulasrezhiimid Kesk- ja Lõuna-Euroopas, nakatas Aasiat ja Kuubat ning pani kõlma intensiivse õõnestustöö Lähis-Idas, Aafrikas ja Ladina-Ameerikas. Niinimetatud "rahulik koeksistents" ei takistanud Vene kommunistlikku rezhiimi ühutamast agressiooni Korea, Vietnami ja mujal.

Autor nendib, et pettus on Nõukogude poliitika põhiluseks. Ta sõitseribi Nõukogude valitsusjuhi Kossõgini sõnavõttu 1967 juunist, mille järgi N. Liit pidi olema eeskujuks kõigi teiste, nii suurte kui väikeste rahvaste enemõõrasmisõituse tunnusmärgil. Eilsel tõstab senaator Yuzyk esile Nõukogude valismiministri Gromõko deklaratsiooni ÜNO koosolekul 1965 detsembris. Selles üteldi: "Ühelgi riigil pole õigust ennast otse või kaudselt, üksköik millisel põhjusel vähele hukka nii relvarataud interveersioon teises riigis kui igasugune vahelesegamine tema poliitilise, majandusliku ja kulttuurilise elu avaldusteese." Yuzyk leiab, et Gromõko ja Kossõgini delkaratsioonid olid ilmselt valed, sest nad ei takistanud Nõukogude valitsust saatmast punaarmeed kons satellitriikide jõududega 1968 augustis okupeerima Tshehhoslovakkiat salamuti, nagu ta oli seda teinud rahvusliku ülestõusu ajal Ungaris 1956.

N. Vene imperiism on loodud vägivallaga ja teda peab nähtavasti koos hoidma samuti vägivallaga totalitaarse süsteemi all, mis ei või lubada mingit liberaliseerimist demokraatiat ja vabadust.

Mis puutub Vene UNO-poliitikasse üldisi, siis kõneleb sellest Indias 1945 avaldatud publikatsioon. Dokumendis hinnatakse maailmaorganisatsiooni peamiseit neljal pohjusel. Esiteks, veto-õigus aitab kaitsta N. Liitu muu maailma eest. Teiseks UNO võib takistada suuremate kapitalistlike maade efektiivset valispoliitikat. Kolmandaks, UNO on ülimalt kaskuliitaks tõsiristaks koloniaalmaade lahtiskiskumisel mitte-kommunistlikust maailmast. Ja neljandaks, UNO võib lopuks kaasa aidata kõigi rahvaste viimisel ühesinsse Nõukogude-süsteemi alla. Too leetelu on iseendast kooskülas kavaga, mida Lenin algatas, Stalin välja töötas ja Hrushtshov viimistles, ütleb Yuzyk. N. Liit on järjekindlalt kasutanud oma vetot ÜNO Julgeolekuõukogus, et halvata maailmaorganisatsiooni tegevust rahvusvahelise kriiside ajal. 1946 jaanuarist kuni 1967 oktoobrini Julgeolekuõukogus kuulutatud vetodest on N. Liidu oini 101, Prantsusmaal 4, Suurbritannial 3 ja Rahvus-Hiinal 1. Ühendriigid pole oma õigust üldse kasutanud.

N. Liit on oma vetoga keelustanud kõik resolutsioonid ühenduses Nõukogude agressiooniga Ungaris 1956 ja invasiooniga Tshehhoslovakkias 1968. Ta on ühtlasi piidnud vahendada ÜNO rahusäilitamisaktsioonide efektiivsust keelduides tasumast oma vastavat osamaksu. Sedavõisi on N. Liit tõepoolest õõnestanud suurmate kapitalistlike maade valispoliitikat. Vene UNO-poliitikas on suurim eiu ohud maailmaorganisatsiooni iraksamisemisel "kolonisaalmaade lahtiskumise!" mitte-kommunistlikust maailmast, eriti Aafrikas. Kui ÜNO 24 aastat tagasi luges 51 liikmesriiki, on tal neid nüüd 126. Kokku on selle aja jooksul lisemale üks miljard inimest saanud vahaduse omariikluse nõsl, tänu eeskätt ÜNO pingutustele. Nende sõnadega lõpetab Kanada senator oma ülevaate. Selleie jääb aiuult lisada, et samal ajal on Vene imperialistim koloniaalismi all jäänud edasi kannatama üle saja miljoni inimese Idaõõtsiatsiooni ja Euroopas.

A.K.

Idasaksa elupilte

(VES) — Läänesaksa ajakirjanik J A Elten külastas äsja Ida-Saksamaad ja juttustab sealt elunähteid:

Moodsast õzhäss-muusikast on Kommunistiku Ida-Saksa noorel ülimalt huvitatud. Võimude poolt lubatakaegi nendele vahtevahel õzhässkontserte kuid piiratud ulatuses. Iga nala järele peavad nooted vastama üht kommunistlikku propagandafilmi.

Külastades sugulasi-tuttavadi idas on nendele veimalik suurt rõõmu valmistada päris tühiste ja odavate esemetega. Tänuväärsed kingikesed on: tees Nivea kreemi, pudel viskit, kuulsulepea ja läänelehiplaat. Ks läänelehiplaat ollakse huvitatud, kui neid õnnestub ülle piiri viia.

Punane politseirühk näitab alatasa oma hambaid. Kui ajakirjanik viis mõeleolu muutus tõevaks, piirati äkki maja "rahvapolitseinike" poolt sisse. Igal majaselvibijal tuli ette näidata pass ja anda eraldi seletus "tegevuse" kohta korteris. Hiljem selgus, et keegi agar parteilinge oli kära kuulinud ja politseid informeerinud.

Tlevisioonisaparaadid on idas nõnda seatud, et nendega saab vaadata vaid nõukogude saateid. Niiud on tulnud althõlma müügile seadeldised, mille abil võib vaadata ka Lääne-Saksa saateid.

Keegi idasakslane juttustas, et kuragil müügikõhus olnud saba ei jaätkunud seadeldisi. Mõned on neid saanud osta ka Moskvast.

Silmapaistvalt terav on Ida-Saksa linnades klassivahe. Funktsionääride naised ühkeldavad närtsmantlites ja hõberebastes. Nendel on eriestoranides kättesaadavad parimad delikatteesid, mida lihtturelik ei jõua osta. Ühe selline seltskonna viibimisel luksusrestoranis võis ajakirjanik näha, kuidas tähtsa tegelase autojuht samal ajal sõi restorani köögis. Teda ei lubatud "sakste" hulka. Uule eliitile on Berlini Alexanderplatzil reegvereerituud moodsad luksuskortelid.

Partelisad kõidavad nõukogude kõrda ja ütleved, et nad oleval rehiimiga rahul, kuna "rahvas ise valis selle". Mitteparteilisad töölised ütleved, et kui Moskva neid ei kuramaks, võiks Ida-Saksa majandus oila palju kõrgemal järjel. "Meie peame müüma oma kõrgekvaliteedilisi tooteid Venemaale maailmaturu hinnaga. Maailmaturu hinna määrab aga Moskva..."

Keegi aga ütles: "Minu kollegid läänes söidavad alatasa vahetamaale, nad käivad rahvusvahelistel konverentsidel. Meil pääsevad arstid vaevalt üle raudeeriide välja."

Üks näitleja kurtis: "Meie oleme celistatud kiss, kuid meil on raske pääseda läände. Meie peamiseks suvituskohaks on nüüd Musta mere rannik Bulgaarias. Kuid sinna sõites ma ostan alati mustal turul veldi läänelaulust. Ja seda ainult jootrahade jaoks. Kui ma annan jootraha läänelaulustus, kohtlevad kelnerid mind vihemalt inimesena."

Berliinis toimub lumetuisis pärjapaneku nõukogude sõdurit mälestussambale. Töölised on setid vorakäiku, nad marsivad silmapaistvalt tujutult. Kui taeremeonia on läbi, muutuvad nad rõõmsamaks. Keegi hõrra ütleb: "See tsirkus on jälle läbi!"

Kuidas vaadatakse Willy Brandti rüüdlustele suhteleemiseks Üldiselt on idasaksaleed pessimistid. Optimistlikumad ütlevad: "Eta meie ei soovigi vastastikuseid saatkondade loomisi. Hes eleks, kui saaksime veldi rohkem luua läänega kaubanduslikke sugteid, et oma majandust veldikenegi parandada."

● Long Islandi Eesti klubs USA-s tähistas 75-aastast sünnipäeva Aleksandra Berg Miller, Juubilar sündis Pärnus ramatukaupmees Dreymani tütrena. Pilte leseisvuse ajal Tallinnas moeärl ja emigreerus a. 1938 USA-sse, kus asus ta vend Georg Dreyman ja kelle ettevõtetes ta leidis tööd. Aleksandra Berg-Miller on kogu sez intensiivselt kaasa löönud New Yorgi eesti seltskondlikus tegevuses.

● Leo Ruumet sihkaasaga rõõmgest saabusid Havaii saarele küllaoma tütele, kes Honolulu ülikooli haigias kogub materjali oma doktoritöökss paliholoogilistele probleemide alal.

Otsime poeleks päevaks

masinaraamatupidajat

ADDO-X 7633-83 (viimane mudel)

Töökoht südalinnas. Lähemad andmed tel. 08/10 61 60 hr. Siim Saarelt.

IFB ANATOMISKA BANDAGE AB

Västmannagatan 9, Stockholm

Vene koeksistentsi perioodid

Algus lk. 1

sai hästi aru, et sõda on igal juhul bolševismile surutud suute ohtude ja seeda tuleb katsuda vältida — või kuidagi nii talitada, et ta tooks kahju tervele läänele ja kaos Moskvale.

Selle eesilgse "rahupolitiikaga" ongi seletatav Stalini samm — liikvideerida Saksa kommunistlik partei.

Kremli oli rohkem huvitatud heedest vahekordadest Saksamaaga kui partei olemasolust seal. Partei ohvrideati.

Tuntud Ribbentrop-Molotovi lepinguga kroonitii see Stalini poliitika, ning Hitler sai võimaluse alustada sõda. Teise maailmasõja puhkemisega lõppes koeksistentsi teine periood. N. Liit ei olnud enam ühilisell sõltuv kapitalistlikust maailmast ning Stalini ainsaks sihiks oli läine nõrgestamise ajal veel rohkem tugevdada N. Liitu, tema tõõstust ja majandust.

Pärast 2. maailmasõja lõppu koondas N. Liit enda ümber n.n. satelliitriike, alustades ühtlasi intensiivset rahuvõrgupropagandat. Selleks sundis teda tema sõja tõttu tugevasti nõrgestatud positsioon. Tal ei olnud võimeline jätkama sõda pärast Saksa lüüasaamist veel lõunademokraatiate vastu, kuna viimsetel igal juhul oleks võidetud vaenlase abiga suutnud alustada kallaletungi N. Vene vastu, nagu see üksvahe näis olevat ka Churchill plaanika. USA natompoom ulatorendas veelgi läine ülekaalu. Seetõttu tuli Moskval püüda läa hinna eest hoiduda sõjast.

Sellega algas Stalini ajal a. 1951 kolmas koeksistentsi faas. Asutati jällegi võimalikult tihedasse majandusliikku lahkiätmisse läänega ning alustati agressioonl juba uuel kujul.

Mida tuue kursiga taotleti, seletati Moskvas 1960. a.: "Rahulik koeksistents ei tähenda ühelgi juhul loobumist klassivõitlusest... — vöi leppimist sotsialistliku ja kodanliku ideoloogiaga vahel."

Uus tee seisis põrandaaluse töö jätensiveerimises "kapitalistlikes" maades. Seda sihti taotles ka Hrushtshov, kuigi ta avalikult alati armastas rääkida koeksistentsist kui N. Liidu välispoliitika alusest. N. Liit püüdis praegu võimalikult tiheda "koostöö" poole läänega nii majanduslikul kui poliitilisel põllul, sest põrandaalune töö hulgalaise agentide abil, keda on sokutatud igasse kohta, nii valitsusastustesse, kui ajakirjanduse, sõjaväkke kui tõõstusse, kannab kõige rohkem viljа, kui agentide ülemused on näilselt heas vahekorras nendega, kelle vastu töötatakse põrandaal. Lääs ei saa teha muud, kui äärmiselt ettevaatlikult talitada ja nagu autor seletab piitlikult, laveerida nagu autojuhid New Yorgis, kes alati peavad otsima lünga kiireks edasiliikumiseks.

OSKAR ANGELUS

Gbg ühiskogude täiskogu KOOSOLEK

Göteborgi ühiskogudase, s. t. EELK Göteborgi ja Läane-Rootsi Kogudase täiskogu koosolek toimub laupäeval, 23. mail Kristline kirikus pärast jumalateenistust, mis algab kl. 14.00. Jumalateenistusel teenivad assessor praost Jaakob Ahuvi ja op. Karl Kool.

Täiskogu koosoleku päevakord: 1. Avapalve. 2. Koosoleku rakendus. 3. Nõukogu liikmete ja nende asemike valimine. 4. Kirikukongressi saadikute valimine. 5. Koosoleku lõpetamine.

Koosolekust on õigustatud osa võtma kõik EELK kogudase täiseelised konfirmeeritud liikmed, kes oma maksukohustused on tasunud, kas endiselt likvideeritud Göteborgi kogudustele 1969. a. eest või EELK Göteborgi ja Läane-Rootsi Kogudusele 1970. a. eest.

Koguduse nõukogu valimisel on rõõstunud end nõukogu liikmeks valida laskma ja koguduse juhatuse pooli kandidaatideks kinnitatud järgmised koguduse täiisliigukudi liikmed:

Jüri Adila, Elmar Aibast, Richard Eerik, Jüri Hansen, Erika Kaing, Karin Karask, Paul Kask, Viktor Paul Krull, Evald Lilleste, Mart Mägi, Villem Napp, Einart Neem, Erich Normann, Mihkel Oland, Raimund Palm, Ado Parlo, Gerhard Peet, Erika Perem, Velio Piirsalu, Oskar Pärn, Salme Randsalu, Heino Riomar, Kirl Sooaru, Evald Soomägi, Albert Tõlu, Albert Ukareda, Valev Vesmes, Alma Väina.

Valimisele tuleb 12 nõukogu liiget, kuna ülejäänud jäävad nõukogu liikmete asemikeks eelmiste võimaliku väljalangemise puhul.

Aksel Vaigur 60-aastane

Hälsingborgis täitus 10. mail 60-nes eluaasta noorsooteglesel ja endisel Haapsalu linnasekretäril aksel Vaiguril. Sünnipäev.

Juubilar sündis a. 1910 Tallinnas, kust perekond Vahadusõja ajal asus elama Hiiumaale — ise ostis väikese talu Käina valda. A. 1925 siirduti Noarõõsi. Kus vanemad jaksasid talupidamisi. Semal aastal astus Aksel V. Haapsalu ühisgümnaasiumi, mille lõpetas 1930, asudes järgmisel aastal Haapsalu linnavalitsuse teenistusse asjasajana ja linnasekretäri abina, kus ta varsti tõusis linnasekretärilsperekonnasõsiusametnikuks ning soorritas Siseministeeriumi omavalitsusseksretäride kursused ning eksamid. Tartu ülikoolis õppis A. V. õigusteadust.

Linnasekretärina kujunes noor energiline A. Vaigur linnapea dr. Hans Alveri paremaks käeks, ks teatavasti omas suuri teeneid meodss Haapsalu väljasarendamisel suvitusliinnaseks. Ei olnud Haapsalus inimest, keda linnasekretär poleks tunnud. Jürripäeval 1926 juhtus Aksel Vaiguriga sündmus, mis määras tema ühiskondlilku tulevikki: ta astus skautidiks Läänе malevasse. Mõne aasta pärast oli ta juba skautmaster, maleva juht ning üks üleriigiliselt hinnatud skautluse tegelasi, kellel Paarelepa üleriigilisess suurlaagris oli vastutusrikkad ülesanded.

Skautluse tõõle on Aksel Vaigur truuks jäänud kogu oma elusja. Saabudes põõenikuna Rootsi, asus ta koos teiste skautmasteritega eesti noortetõõd taas üles ehitama. Tõõ, millest on kasvanud praegune tugev eesti skautlik noortelikumine. Oma igapäevase leivatõõ kõrval on Aksel Vaigur aega leidnud tegutsemiseks tegliku noortejuhina ning skautluse juhtivate keskuste liikmena. Kui loodi Eesti Skautluse ülemaalimne peaorganisatsioon Eesti Skautide Liit, siis kerkis probleemi, kes oleks sobivaim vastutava koordineerimistõõ juhimiseks ning eesti skautluse esindajaks väljasoole. Ei ole ime, et kandidaatide hulgast koordus iseenesestmõistetavana välja Aksel Vaigur, kellel suured administratiivsed kogemused seoses pikaajalise skautlemisega olid parimaks eeldusiks. Aksel Vaiguril tuli luua organisatsioon ja seda mitmed aastaks edukalt juhtida eesti skautluse kõrgeimas ametis Eesti Skautliku Liidu peasekretärina. Tal tuli olla sellel kohal mitu ametiaega, kuigi peasekretariaadi asukoht oli mõeldud rotervana. Mõni aasta tagasi palus ta oma koormust vähendada ja see tõmus peasekretariaadi USA-sse vilmisega. Aksel Vaigur jäi aga edasi teutsema Eesti Skautministriks Kogu Rootsi Koondise abiesimehena ja sekretärina.

Juubilaril on palju sõpru — mitte ükui kõikide haapsallase, vaid ka kõikide maade eesti noorsooteglaste ja noorte hulgas. Tugevaid ideeline, rahvuslikult mõtlev, omakaalukas matu — selline on Aksel Vaigur. Ja sellisena on teda õppinud tundma ka Hälsingborgiaesed.

Pagulusee on Aksel Vaigur peale skautluse osa võtnud ka Eesti Rahvusfondi ja Rootsi Eestlaste Zeinduse töõst.

Vanade ja uute sõprade pooli kaugel ja lähedal, haapsallase ja hälsingborgiaste pooli tugevat käepitsutse parem käega, kõikide skautlike noorte pooli skautlikul viisil vasaku käega. Jatkugu Sul jaksu ka järgnevil aastail!

KLA

EPK esindusjuhatus oli koos Alingsåsis

ALINGSAS (EPL) — Eesti Põllumeeste Kooglde Rootsi Esindusjuhatus pidas Alingsåsis eelmises Ruut Paglant majapidamises 1. mail koolsolu. Esinduse korraline tõõkogu otsustati kokkukutsuda 20—31 mail soleku. Esinduse korraline tõõkogu otsustati kokkukutsuda 20—31 mail soleku. Esinduse korraline tõõkogu otsustati kokkukutsuda 20—31 mail soleku. Bankerydis, Centrum-haari ruumides, kus samal ajal toimub ka s. a. Bankerydis, Centrum-haari ruumides, kus samal ajal toimub ka Esinduse Rahvusliku Parempoolse Rühma nõupidamine ja Rühma tegevuse analüüsimine Esinduses.

Põllumeeste erakonna tõõst ja aktsioonidest andis põgusa ülevaate Esinduse esimees Ruut Paglant. Ks oma ettekandes rõhutas muuseet, et erakonnas rakendatud põhimõte, et ükõ oma liikmete kaudu kaasas meie rahvusliikkus ja ühiskondlikus tõõs, näitab nõid tulemusi. See menetlus võimaldab meie rahvusgrupi tõõd tõsaksaalustada. Edukalt on arendatud koostõõd rahvuslikult positiivselt häälestatud jõududega. Meie primääraseks ülesandeks jäägu, jagamatult jõudude koondamine ja koosbõõdime Eesti ikestajate vastu. Suures osas oleme seda saavutanud. Meie rahvusgrupp püüab vahas maailmas tervikuna ja koduees taaste toctus on meile saatjaks.

Et meie poliitilise tegevuse vastu on rahva ja kultuuriliste organisatsioonide usaldus, näitub kas või selleaeki, et erakonna liikmeid kasutatakse sagali rahvustähtpäevadel kõnelejatena ja kokkutulekute sisustajatena. Sellest juhtuvalt on EPK arendanud tihedat koostõõd ja oma tõõpunktusega abistanud vaba maailmas meie noorust ja vanu, kirikut, kooli, võtnud osa üldpolitiilistest aktsioonidest ja ceatsiste majandusleivi korraldamisest. Võime kinnitada, et kohtadel arenelu põllumeeste kogudes mitmekülgne tegevus.

Teatavasti asub EPK Keskjuhatus Rootsis. Ei hoida tihedamat sidet eiste maade Esinduste ja erakonnaga juhtivate tegelastega on ette võetud valismaa sõite. Viimati viibis Ameerikas ja Kanadas abiesimees Annus Estra. Saksamaal ja Soomes võtsid kontakte Felix Kello ja Ruut Paglant.

Abiesimees Gustav Tomander, Göteborgist, tundis headmeelt, et põllumeeste poliitika on leidnud poolehoidu ka noorte hariitlaste seas, mis tõõndab, et meie kodudes valitseb tahust kaasavõetud terve kasvatuslik vaim.

Ruut Paglant

Felix Kello Bankerydist puudutas eeloleval sügisel toimuvaid Esinduse üldvalimisi ja sõaldas arvamist, et põllumeeste kogud kohtadel oma liikmete ka udu saavad valimisteie heaks koodamiseksiks tõõsalt kaasaütlis. Sama seisukohta jagas kalandusseirendjane Rudolf Schmuul, Vänersborgist.

Lõpuks arutati n. n. vasuse-palgaile riidid kaasmaalase kõnmust. Suuremates eestlaste keskustes on asutatud pensionäride ühinguid — viimased ei hoima aga kõiki vanu, eriti väljaspool asulaid, keele puudulikku tundmise tõttu ei osata kaastada seadistes ettemähtud küüiseid. Leiti et ka siin saavad erakonna liikmed oma nõuande ja abiga olla rahvuskaaslastele kasulikud.

Ülleriigilised eesti bridzhiesivõistlused

Üleriigilised Eesti Bridzhiklubide vahelised meistrivõistlused toimusid 1. ja 2. mail Stockholmis, Eesti Majas. Osavõtjate arv oli esmakordselt rekordiline — 30 paari s.o. 60 esindajat ailjärgnevatest klubidest: Stockholmist 34, Göteborgist 13, Eskilstunast 8, Ludvikast 4 ja Norrköpingist 1.

Võistlused toimusid paarismängus Baromeetri-süsteemis (iga kohtumisega väljapandud rändhõõberikiga ja iga individuaalauhindade peale. Individuaalauhindu olid annetanud eesti tõõsturid ja ettevõtjad: AB Misomex, Astra Belysningsarmatur, Svenska Plastfabriken, AB Leveplast, Norrmalms Radio & Elvaruhus, AB Sillaplastic, Konga Mekaniska Verkstad, klubiliige pr. Maria Türner ja hr. Jaak Kuik.

Rändkariks võitis kolmandat korda Ludvika meeskond koosseisus: Siirak — Siirak — Vaher — Vendelin, kes saavutasid 2718 punkti.

II kohale tuli Stockholmi meeskond: Kullerkupp — Tooms — Bergman — Belokon 2709 punktiga.

Individuaal tagajärjed: 1. Kullerkupp — Tooms (Stockholm) 1409 pkt., 2. Siirak — Siirak (Ludvika) 1397 pnk., 3. Sinisaar — Leemets (Göteborg—Stockholm) 1350 pkt., 4. Reinberg — Tarning jun. (Stockholm) 1349 pkt. 5. Soppi — Pähk (Göteborg) 1340 pkt., 6. Hurt— Lellep (Stockholm—Norrköping) 1339 pkt., 7. Vaher — Vendelin (Ludvika) 1321 pkt. 8. Bergman — Belokon (Stockholm) 1309 pkt., 9. Kolla — Mägi (Stockholm) 1288 pkt., 10. Eller — Tohver (Stockholm) 1287 pkt., 11. Agama — Tarning sen. (Stockholm) 1273 pkt. 12. Neo — Koppel (Stockholm) 1268 pkt., 13. Mast — Vapper (Eskiltsuna) 1267 pkt.

Mängude keskmine oli 1218 punkti. Lohutusauhind läks abielupaar Saagile — kaks Eesti Suurloteril piletit.

Järgmise aasta Bridzhiklubide vaheline meistrivõistlus toimub Eskiltunas.

Suur karneval Lundis kõrvuti EÜL üritustega

Pärast nelja aastat toimub Lundis taas Karnevalide Karneval, arvatakse, et selles aiaks. 22—24 maiks tuleb Lundi umbes 400 000 inimest. Neil päevil on ka Lund ülesaimu suur ja lõbus peo, ja Rootsi Eesti Ülõpilaste Liidu Lundi Üliõpilaste Suur Ülõpilaste Karneval. Juhatus loodab elavat osavõttu.

STOCKHOLM

EK Naisaektsioon

Eesti Komitee Naisaektsioon korraldab oma iiliikmeõhtuse tõõsiptsiaalmõõ kl. 17.30 Eesti Komitee ruumides, Drottninggatan 85, 1 tr. Vestleb prl. Hele Lüüs teemal "Kaks nädalat Aadrial". Kõik teretulnud. Eraldi kutseid ei saadeta.

STOCKHOLM

Stockholmi Eesti Foiokluubi

järjekordne kokkutulek toimub neljapäeval, 14. mail Eesti Majas, algusega kl. 19. Kavas on "Valguse seadmise põhiaiused".

Kuna õige valgustamise aja kindlaks mõõkamine on fotoharrastaja peamine iõlesanne, seal see laagi talle soovitud pildi, siis on kõigil fotohuvilistel klubiõhtul võimalus pildistada, kuujuures vastavate tulemuste koheseks kasutatakse polaroid materjale. Kõik fotohuvilised on teretulnud!

Kohalik elu

BORAS

Pensionäride koogviihmine

Kohalik eesti pensionäride ühing korraldab oma iiliikmeõhtuse kõõsiptsiaalmõõ ja iiliikmeõhtuse ühiskõõ. Ajutise ruumi puudumise tõttu ei ole kõõ toimunud suur ja lõbus peo, ja Rootsi Eesti Ülõpilaste Liidu Lundi Ülõpilaste Suur Ülõpilaste Karneval. Juhatus loodab elavat osavõttu.

Meenutusi

Algus lk. 1

rootalaste keskel. Läbisaamine õpilaste ja õpetajatega oli hea.

Meie koolitööd käisid vaatamas poljuti eesti koolisõbrad, nii eestlased kui rootalased. Prominentseelsiõkuist rootalaste hulgast nimetaksin linnasekretär hr. Norling'ut, Seminari direktor hr. Lindblad'i, kolile inspektor dr. Märta Björjö'd j.t. Meie koolide inspektor mag. H. Rajamaa on korduvalt käinud Eesti Algkooli külastamas.

Asendamata teeneid kooli loomisel on omandanud ka adjunkt William Mudi, kes korduvalt käis sõiteborgi Algkooli asjus rootsi ametastõõtsu juures. Tema sumpaatse isiku, hea rootsikeele ja veenva esinemisõõtsu mõõnemeisel mõnegi rootalasest tõemuse esitlesel ettavaisõõkuhad Göteborgi Eesti Algkooli suhtes.

2. õppeaastal algus tegevust uus 1. kl., järgnevalt 3., 4., 5. ja 6 klass. Uue õpetajatena võtid juurde pr. L. Savioja ja hr. H. Rohtla, kes mõõsaja järgi lahkusid. 1963. a. tuli juhatajaks hr. Eero Tarjus, kelle energiilisel ja soojasõõmalisel juhtimisel kool senini on tõõmaal.

ANEITTE AUS

Leinateateid

Lüübekisi Saksamaal, suri 27. aprillil Nora Erler, sünd. 31. juulil 1908 Pärnus.

Bad Vilbelis, Saksamaal, suri 14. märtsil Elisabeth Breitenback-Beckman, n-na Tomel, sünd. 10. mail 1904 Tallinnas.

Krumbach haiglas Saksamaal suri 26. märtsil Erna Riedel, n-na Stude, sünd. 26. novembril 1894 Tallinnas

Bad Vilbelis Saksamaal, suri 29. märtsil Margarete Grimm, n-na Schmidt, sünd. 10. detsembril 1872 Pärnus.

Helmstedtis, Saksamaal, suri 21. märtsil dipl. ins. Ernst Thiel, sünd. 23. veebruaril 1886 Viljandis.

Leverkusenis, Saksamaal, suri 23. märtsil Renate Bormann, n-na Ernst, sünd. 28. detsembril 1900 Tallinnas.

†

K. s. kapten

Friedrich Pentsop'i

mälestab

RUDOLF KUUTMA

perekonnaga

†

Endine Esinduskogu liige

Arnold Paas

Mälestab

ROOTSI EESTLASTE ESINDUS

Oma armsat papat

Alexander Kao'd

mälestab tema 8-nda surma aastapäeval.

TOTAR HARDA

abikaasaga

Ernst Seim 75-aastane

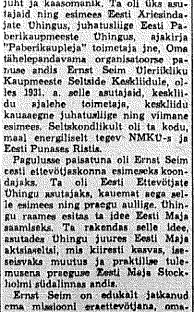

Ernst Seim

Kolmapäeval, 13. mail tähistab Stockholmis oma 75-aastast sünnipäeva tõõstur ja selskonnategelane Ernst Seim, kes valsmatult on seisnud eesti eraettevõtjate esirinnas õhutajana ja organiseerijana.

Ernst Seim sündis Vastseliinas Võrumaal 1895. a. Juba kõnnipõõstaas pidi ta 1905. a. sündmuste tagajärjel minema koos vanematega küüidituse. Visa eesti perekond läi omale Siberis karmide tingimustega võideldes iuse eksistentsi. Saabunud tagasi kodumaale arenes Ernst Seimi algatusrõkas ettevõtja ja ettevõtjaskonna koondaja.

Aastail 1932—40 oli ta Tallinnas asuva Jüri Kodrese kaubamaja ärijuht ja kaasomanik. Ta oli üks autajaid ning esimees Eesti Äriesindajate Ühingus, juhatuslige Eesti Pankrukumpanide Ühingus, ajakirja "Paberkaupleja" toimetaja jne. Oma tähelepandavama organisatoorse panuse andis Ernst Seim Üleriiklikku Kaupmeeste Seltside Kaskliidule, oles 1931. a. selle asutajaid, kesklliidu ajaleht toimetaja, kesklliidu kauaaegne juhatuslige ning viimane esimees. Seltskondliikult oli ta kodu, maal energiiliselt teeg NMKÜ-s ja Eesti Punases Ristis.

Tagapõõnaistuna oli Ernst Seim eesti ettevõtjaskonna esimeeks koondajaks. Ta oli Eesti Ettevõtjate Ühingu asutajaks, kaumat aega selle esimees ning praegu auliige. Ühingu fanna esitas ta idee Eesti Maja ja saamiseks. Ta rakendas selle idee, asutades Ühingu juures Eesti Maja aktsiaseltsi, mis kiiresti kasvas, iseseisvaks muutus ja praktiline tulemusena praeguse Eesti Maja Stockholmi südalinnas andis.

Ernst Seim on edukalt jatkanud oma missioonl eraettevõtjana, omades Stockholmis järjest suureneva kõite- ja trükikoja. Tõõtugu ta südameeoov Eesti eraettevõtluse ajaloo ülimuisteks. Soovime väsimatule eestlasele ja algatusvõimelisele tõõnehele tema suvaõõwel juubelipäeval südamest õnne.

ANTS KIPPAR